

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

Į S A K Y M A S DĖL BENDRŲJŲ SAVIVALDYBIŲ APLINKOS MONITORINGO NUOSTATŲ PATVIRTINIMO

2004 m. rugpjūčio 16 d. Nr. D1-436
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos įstatymo (Žin., 1992, Nr. [5-75](#); 2004, Nr. [60-2121](#)) 6 straipsnio 5 dalies 12 punktu, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#); 2003, Nr. [61-2766](#)) nuostatomis, Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 22 d. nutarimu Nr. 1138 „Dėl Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 1998, Nr. [84-2353](#); 2002, Nr. [20-766](#)), 11.5 punktu ir siekdamas optimizuoti aplinkos monitoringo sistemą,

1. T v i r t i n u Bendruosius savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatus (pridedama).
2. R e k o m e n d u o j u savivaldybių institucijoms vykdant aplinkos monitoringą vadovautis šiuo įsakymu patvirtintais Bendraisiais savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatais.
3. P a v e d u regionų aplinkos apsaugos departamentams derinti savivaldybių aplinkos monitoringo programas.

APLINKOS MINISTRAS

ARŪNAS KUNDROTAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos ministro

2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-436

BENDRIEJI SAVIVALDYBIŲ APLINKOS MONITORINGO NUOSTATAI

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Bendrųjų savivaldybių aplinkos monitoringo nuostatų (toliau – Nuostatai) tikslas – padėti savivaldybių institucijoms tinkamai įgyvendinti Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#); 2003, Nr. [61-2766](#)) nuostatas dėl savivaldybių aplinkos monitoringo vykdymo, monitoringo programų rengimo, derinimo, duomenų kaupimo, saugojimo ir teikimo fiziniams bei juridiniams asmenims.

2. Savivaldybių aplinkos monitoringas – aplinkos monitoringo sistemos dalis, apimanti savivaldybių lygiu joms priskirtose teritorijose vykdomus sistemingus gamtinės aplinkos bei jos komponentų būklės ir jų tarpusavio sąveikos stebėjimus, antropogeninio poveikio aplinkai vertinimą ir prognozes.

3. Aplinkos monitoringo vykdymas yra reglamentuojamas Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo (Žin., 1997, Nr. [112-2824](#); 2003, Nr. [61-2766](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos apsaugos (Žin., 1992, Nr. [5-75](#); 2004, Nr. [60-2121](#)), Lietuvos Respublikos žemės gelmių (Žin., 1995, Nr. [63-1582](#); 2001, Nr. [35-1164](#)), Lietuvos Respublikos laukinės augalijos (Žin., 1999, Nr. [60-1944](#); 2004, Nr. [32-1012](#)), Lietuvos Respublikos jūros aplinkos apsaugos (Žin., 1997, Nr. [108-2731](#); 2002, Nr. [73-3092](#)), Lietuvos Respublikos vandens (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. [36-1544](#); 2004, Nr. [73-2528](#)), Lietuvos Respublikos aplinkos oro apsaugos (Žin., 1999, Nr. [98-2813](#)) įstatymuose.

4. Konkreti savivaldybių aplinkos monitoringo vykdymo tvarka (stebėjimo vietos, objektai, parametrai, periodiškumas, stebėjimo metodai ir kt.) nustatoma savivaldybių institucijų ar jų įgaliotų įstaigų parengtose bei teisės aktų nustatyta tvarka suderintose ir patvirtintose savivaldybių aplinkos monitoringo programose.

II. SAVIVALDYBIŲ APLINKOS MONITORINGO ORGANIZAVIMAS IR VYKDYMAS

5. Savivaldybės institucijos sprendimu savivaldybių aplinkos monitoringą organizuoja savivaldybės institucijos arba jų įgaliotos įstaigos.

6. Savivaldybių aplinkos monitoringą, laikantis teisės aktų reikalavimų, gali vykdyti savivaldybių institucijoms pavaldžios įstaigos arba, sutarčių su savivaldybe pagrindu, valstybės, mokslo institucijos, kiti juridiniai ir fiziniai asmenys, Lietuvos Respublikos aplinkos monitoringo įstatymo bei šių Nuostatų nustatyta tvarka renkantis, kaupiantys, analizuojantys, vertinantys ir teikiantys informaciją apie savivaldybių teritorijos gamtinės aplinkos komponentų būklę.

7. Savivaldybių aplinkos monitoringas finansuojamas iš savivaldybių biudžeto lėšų. Finansavimui taip pat gali būti naudojamos tarptautinių organizacijų bei programų, specialiųjų fondų ir rėmėjų šiam tikslui skiriamos lėšos.

8. Savivaldybių aplinkos monitoringas vykdomas pagal šių Nuostatų nustatyta tvarka parengtas bei suderintas savivaldybių aplinkos monitoringo programas, kurios yra patvirtintos savivaldybės institucijos teisės aktų nustatyta tvarka.

9. Savivaldybės aplinkos monitoringo programos įgyvendinimas užtikrinamas savivaldybės institucijos nustatyta tvarka.

III. SAVIVALDYBĖS APLINKOS MONITORINGO PROGRAMA

10. Savivaldybės aplinkos monitoringo programa (toliau – Programa) turi:

10.1. būti skirta aplinkos kokybei valdyti savivaldybei priskirtoje teritorijoje, kad atlikus stebėjimus būtų gauta detalesnė, negu gaunama valstybinio aplinkos monitoringo metu, informacija apie savivaldybių teritorijų gamtinės aplinkos būklę, kuria remiantis būtų galima vertinti ir prognozuoti aplinkos pokyčius bei galimas pasekmes, rengti atitinkamas rekomendacijas, planuoti ir įgyvendinti aplinkosaugos priemonės, teikti informaciją specialistams bei visuomenei;

10.2. remtis lėšų efektyvaus panaudojimo principu.

11. Programa rengiama 3–6 metams. Jei Programai parengti būtini papildomų aplinkos tyrimų ar esamos situacijos vertinimo rezultatai, tokie tyrimai ir vertinimas turi būti atlikti prieš rengiant Programą.

12. Programa skirstoma į dalis pagal gamtinės aplinkos sferas: oras, vanduo (paviršinis, požeminis), dirvožemis, biota (augmenija, gyvūnija), kraštovaizdis. Atsižvelgiant į esamą situaciją konkrečioje savivaldybėje, programa gali būti rengiama tik atskiroms gamtinės aplinkos sferoms (pvz., tik orui ir vandeniui).

13. Programoje turi būti nurodyta:

13.1. monitoringo tikslas, pagrindiniai uždaviniai, monitoringo poreikio pagrindimas;

13.2. monitoringo planas kiekvienai Programos daliai:

13.2.1. monitoringo objektai;

13.2.2. stebimi parametrai;

13.2.3. stebėjimų periodiškumas;

13.2.4. monitoringo vietų parinkimo principai ir pagrindimas;

13.2.5. monitoringo vietų skaičius ir jų išsidėstymo schema GIS sistemos pagrindu;

13.2.6. metodų bei procedūrų sąrašas su nuorodomis į atitinkamus teisės aktus (priėmimo data, numeris ir pavadinimas), kuriuose yra įtvirtinti nurodyti metodai ir procedūros, o, jei tokių teisės aktų nėra, – detaliam aprašytos numatomos taikyti procedūros;

13.2.7. atskiroms monitoringo dalims taikomi vertinimo kriterijai;

13.3. duomenų bei informacijos valdymo schema (duomenų, informacijos rinkimo, teikimo tvarka ir periodiškumas, duomenų gavėjai);

13.4. Programos įgyvendinimo grafikas.

IV. SAVIVALDYBĖS APLINKOS MONITORINGO PROGRAMOS DERINIMAS

14. Savivaldybės institucija ar jos įgaliota įstaiga Programą (3 egz. spausdinto teksto ir įrašytą į magnetinę laikmeną) pateikia derinti atitinkamam regiono aplinkos apsaugos departamentui (toliau – RAAD).

15. RAAD ne vėliau kaip per 10 darbo dienų įvertina pateiktą Programą ir, atsižvelgdamas į derinamos Programos struktūrą, teikia Programą pasiūlymams ir pastaboms, kartu pateikdamas savo patabas raštu šioms institucijoms pagal kompetenciją:

15.1. Aplinkos apsaugos agentūrai, kuri rengia pastabas Programos daliai, apimančiai oro, paviršinio vandens (išskyrus jūros ir Kuršių marių monitoringą) ir biotos monitoringą;

15.2. Jūrinių tyrimų centrui, kuris rengia pastabas Programos daliai, apimančiai jūros (įskaitant jūros kranto dinamikos stebėjimus) ir Kuršių marių monitoringą;

15.3. Lietuvos geologijos tarnybai prie Aplinkos ministerijos, kuri rengia pastabas Programos daliai, apimančiai žemės gelmių, požeminio vandens ir dirvožemio monitoringą;

15.4. Aplinkos ministerijos Teritorijų planavimo, urbanistikos ir architektūros departamentui, kuris rengia pastabas Programos daliai, apimančiai kraštovaizdžio (išskyrus jūros kranto dinamikos) monitoringą.

16. Institucijos, išvardintos šių Nuostatų 15.1–15.5 punktuose, ne vėliau kaip per 10 darbo dienų nuo Programos gavimo iš RAAD, raštu pateikia savo pastabas ir pasiūlymus RAAD.

17. RAAD apibendrina savo bei iš kitų institucijų gautas pastabas ir ne vėliau kaip per 10 darbo dienų po pastabų gavimo raštu pateikia apibendrintas pastabas atsakingai savivaldybės institucijai arba jos įgaliotai įstaigai, teikusiai Programą derinti, arba raštu derina Programą, ją vizuodamas. Suderintos Programos egzempliorius saugomas RAAD.

18. Kai Programai vertinti reikalinga nepriklausomų specialistų ekspertizė, RAAD vadovo sprendimu, terminai, nurodyti šių Nuostatų 15, 16, 17 punktuose, gali būti pratęsti, tačiau bendra Programos derinimo procedūra, apimanti šių Nuostatų 15–18 punktuose išvardytus veiksmus, turi būti ne ilgesnė, kaip 3 mėnesiai nuo Programos gavimo RAAD dienos.

19. Savivaldybės institucija ar jos įgaliota įstaiga, teikusi Programą derinti, gavusi pastabas ir pasiūlymus iš RAAD, Programą pataiso ir pateikia pakartotinai derinti šių Nuostatų 14 punkte nustatyta tvarka. Pakartotiniam derinimui pateikta Programa derinama šių Nuostatų 15–17 punktuose nustatyta tvarka.

20. Jei dėl pasikeitusios teisinės, ekonominės ar ekologinės situacijos ar kitų pokyčių Programa tampa neefektyvi ar nepakankama savivaldybei priskirtų teritorijų aplinkos būklei vertinti ir ją būtina koreguoti ar atnaujinti, atsakinga savivaldybės institucija ar savivaldybės institucijos įgaliota įstaiga Programą patikslina ir teikia derinti šių Nuostatų 14 punkte nustatyta tvarka.

V. SAVIVALDYBIŲ APLINKOS MONITORINGO MATAVIMŲ KOKYBĖS UŽTIKRINIMAS IR KONTROLĖ

21. Savivaldybių aplinkos monitoringo darbų vykdymą – stebėjimų atlikimo eigą, duomenų kokybę, informacijos surinkimą laiku ir kt. – tiesiogiai kontroliuoja atsakingų savivaldybių institucijų ar jų įgaliotų įstaigų (toliau – Kontroliuojančios institucijos) pareigūnai, vadovaudamiesi savivaldybių institucijų nustatyta tvarka.

22. Savivaldybių aplinkos monitoringo metu stebėjimai, laboratoriniai matavimai bei tyrimai, duomenų apdorojimas ir rezultatų vertinimas yra atliekami pagal Programoje pateiktus metodus ir procedūras, įtvirtintas atitinkamais teisės aktais.

23. Savivaldybės aplinkos monitoringo darbų vykdymą nustatyta tvarka Kontroliuojanti institucija turi teisę organizuoti kontrolinius patikrinimus, įskaitant ir kontrolinių matavimų atlikimą. Kontroliniams matavimams atlikti, laboratorijų darbui patikrinti ar pateikiamos informacijos patikimumui įvertinti gali būti sudaromos ekspertų komisijos, į kurias turi būti įtraukiami ir atitinkamų RAAD specialistai.

24. Savivaldybių aplinkos monitoringą vykdančių institucijų laboratorijos, atliekančios fizikinius ir cheminius aplinkos komponentų tyrimus, turi:

24.1. būti atestuotos arba turėti leidimą aplinkos ir jos taršos šaltinių laboratoriniams matavimams atlikti pagal Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 1999 m. sausio 4 d. įsakymą Nr. 1 „Dėl leidimų išdavimo aplinkos ir jos taršos šaltinių laboratoriniams matavimams atlikti“ (Žin., 1999, Nr. [3-89](#));

24.2. vykdyti atliekamų matavimų ir tyrimų kokybės užtikrinimą, tenkinantį LST EN ISO/IEC 17025 standarto ir kitų galiojančių teisės aktų reikalavimus.

25. Savivaldybių aplinkos monitoringą vykdančios institucijos ar jų laboratorijos, atliekančios biotos stebėjimus (taip pat ir tokių parametrų kaip ilgis, svoris, gylis ir kt., matavimus), atitinkamais dokumentais turi pagrįsti, kad jų turima techninė bazė bei atsakingų vykdytojų kvalifikacija yra pakankama atlikti monitoringo stebėjimus pagal patvirtintą savivaldybės aplinkos monitoringo programą.

VI. SAVIVALDYBIŲ APLINKOS MONITORINGO DUOMENŲ IR INFORMACIJOS KAUPIMAS, SAUGOJIMAS BEI PATEIKIMAS

26. Savivaldybių aplinkos monitoringo duomenys renkami, kaupiami ir saugomi pagal Aplinkos monitoringo duomenų fondo nuostatų, patvirtintų aplinkos ministro 2002 m. kovo 12 d. įsakymu Nr. 106 „Dėl Aplinkos monitoringo duomenų fondo nuostatų patvirtinimo“ (Žin., 2002, Nr. [28-1008](#)), reikalavimus.

27. Pirminiai ar suvestiniai savivaldybių aplinkos monitoringo duomenys bei informacija pateikiami atitinkamam RAAD ir kitoms Programoje nurodytoms institucijoms Programoje

nustatyta forma, terminais bei periodiškumu, jei galiojantys teisės aktai nenumato privalomo aplinkos monitoringo duomenų bei informacijos teikimo.

28. Institucijos, vykdančios savivaldybių aplinkos monitoringą, gavusios raštišką Aplinkos ministerijos ar jai pavaldžios ir jos reguliavimo sričiai priklausančios institucijos prašymą, pateikia prašomus aplinkos monitoringo duomenis bei informaciją prašyme nustatytais terminais ir forma.

29. Pirminiai ar suvestiniai savivaldybių aplinkos monitoringo duomenys bei informacija kitoms valstybės, savivaldybių institucijoms, mokslo įstaigoms, juridiniams ir fiziniams asmenims teikiama įstatymų bei kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

30. Jei savivaldybių aplinkos monitoringo vykdymo tvarka ir metodai, duomenų kokybė atitinka bei kokybės kontrolė vykdoma pagal Valstybinio aplinkos monitoringo nuostatų reikalavimus, tai, valstybinį aplinkos monitoringą organizuojančios institucijos sprendimu, savivaldybių aplinkos monitoringo duomenys gali būti naudojami valstybinio aplinkos monitoringo tikslams.

31. Savivaldybių aplinkos monitoringo duomenys ir informacija užsienio valstybėms ir tarptautinėms organizacijoms teikiama teisės aktų ir tarptautinių susitarimų nustatyta tvarka.

32. Už savivaldybių aplinkos monitoringo informacijos patikimumą atsako jos pateikėjas.
